

การประยุกต์ใช้หลักการทรงงานข้อที่ 10 : ความร่วมมือ

The Application of King Bhumibol's 10th Working Principle : Participation

ชัยโรจน์ นพเฉลิมโรจน์

Chairoj Nopchalerroj

มูลนิธินพเฉลิมโรจน์

Nopchalerroj Foundation

Email : win@chairoj.net

Received: October 08, 2024; Revised: October 28, 2024; Accepted: October 28, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิชาการฉบับนี้ มุ่งศึกษาการประยุกต์ใช้หลักการทรงงานข้อที่ 10 คือ ความร่วมมือ ผลการศึกษาพบว่า การประยุกต์ใช้หลักการทรงงานข้อที่ 10 เรื่องความร่วมมือของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สามารถนำไปปรับใช้ในหลายสาขาและระดับการทำงาน โดยมีเทคนิคการประยุกต์ใช้ดังนี้ 1) สร้างช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ 2) การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ 3) การฟังความคิดเห็นจากประชาชน 4) การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย 5) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม 6) การประเมินและติดตามผลการทำงาน 7) การสร้างจิตสำนึกและความรู้สึกเป็นเจ้าของ องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ “ความสำคัญของความร่วมมือในหลักการทรงงาน” ซึ่งประกอบด้วย 1) ความร่วมมือเป็นรากฐานสำคัญของความสำเร็จ 2) ความร่วมมือเป็นองค์ประกอบของความรู้เท่าทันและการปรับตัว 3) ความร่วมมือสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชน 4) ความร่วมมือส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของชาติ 5) ความร่วมมือสร้างสันติสุขและความยั่งยืนในระดับโลก

คำสำคัญ : การประยุกต์ใช้, หลักการทรงงานข้อที่ 10, ความร่วมมือ

Abstract

This academic article aims to study the application of the 10th working principle : Participation. The findings show that the application of the 10th working principle on collaboration by His Majesty King Bhumibol Adulyadej the Great can be adapted across various sectors and levels of work, with the following techniques : 1) Establishing effective communication channels, 2) Training and skill development, 3) Listening to

public opinions, 4) Collaborating with partner networks, 5) Organizing activities to promote participation, 6) Monitoring and evaluating work performance, and 7) Fostering awareness and a sense of ownership. The new knowledge gained from this study is "The Importance of Collaboration in Working Principles," which includes : 1) Collaboration as the foundation of success, 2) Collaboration as an element of awareness and adaptability, 3) Collaboration strengthens society and communities, 4) Collaboration enhances the nation's positive image, and 5) Collaboration promotes peace and sustainability globally.

Keywords : Application, the 10th Royal Working Principle, Participation

บทนำ

คำอธิบายจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร., 2559) เกี่ยวกับหลักการทรงงานข้อที่ 10 คือ ความร่วมมือ มีดังนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พระองค์ทรงเป็นนักประชาธิปไตย โดยพระองค์จะทรงนำหลักการ “ประชาพิจารณ์” มาใช้ในการบริหารงาน/บริหารโครงการของพระองค์เสมอ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน เจ้าหน้าที่ และสาธารณชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการขับเคลื่อนแต่ละโครงการ ซึ่งพระองค์จะทรงรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและความต้องการของสาธารณชน ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้โครงการต่าง ๆ ของพระองค์ล้วนสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนและตอบโจทย์ของปัญหาที่ทำให้ประชาชนของพระองค์ได้รับความเดือดร้อนได้อย่างตรงจุดและตรงความต้องการอยู่เสมอ

จากคำอธิบายของสำนักงาน กปร. เกี่ยวกับหลักการทรงงานข้อที่ 10 “ความร่วมมือ” สามารถอธิบายได้ว่า ความร่วมมือเป็นหลักการทรงงานที่สำคัญประการหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 พระองค์ทรงนำมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่ระดับประชาชน เจ้าหน้าที่ ไปจนถึงภาคประชาสังคม หลักการ “ความร่วมมือ” นี้ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความเป็นประชาธิปไตยที่ทรงยึดถือเท่านั้น แต่ยังเป็นหลักการที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

สุเมธ ตันติเวชกุล (2559) กล่าวว่า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ได้ พระราชทาน ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 6 ศูนย์ ได้แก่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนฯ จ.ฉะเชิงเทรา ศูนย์ศึกษาการพัฒนา พิกุลทองฯ จ.นราธิวาส ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ จ.จันทบุรี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ จ.สกลนคร ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ จ.เชียงใหม่ และ

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ จ. เพชรบุรี กระจายอยู่ในภาคต่าง ๆ ทั้ง 4 ภาค ทำงานแบบบูรณาการตามแนวพระราชดำริ เป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จสำหรับเกษตรกร (One Stop Service for Farmers) โดยอาศัยความร่วมมือแรงร่วมใจจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ประสานความร่วมมือนับตั้งแต่การร่วม ค้นหาสาเหตุของปัญหา ร่วมกันกำหนดแผนงาน ร่วมกันปฏิบัติและร่วมกันประเมินผลการทำงาน และมีการศึกษา ทดลอง สาธิตให้เกษตรกรได้เห็นถึงความสำเร็จ”

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงให้ความสำคัญกับการฟังเสียงของประชาชนและการเปิดโอกาสให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินการในทุกขั้นตอน พระองค์ทรงนำหลักการ “ประชาพิจารณ์” มาใช้เพื่อให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงการ ซึ่งทำให้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสามารถตอบโจทยปัญหาของประชาชนได้อย่างตรงจุดและเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง หลักการนี้ยังช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในโครงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถยอมรับการพัฒนาที่เกิดขึ้นได้อย่างดี

ทั้งนี้ โครงการพระราชดำริต่าง ๆ อาศัยการดำเนินงานร่วมกันของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลักการสำคัญที่ใช้ในการทำงาน คือ การผสมผสานของหน่วยงานในแผนงาน การพัฒนาแบบผสมผสาน ซึ่งเป็นความพยายามที่จะเชื่อมโยง กิจกรรมที่จำเป็นในการยกระดับความเป็นอยู่ของราษฎรอย่างต่อเนื่อง โดยการระดมหรือผนึกกำลังของหน่วย ต่าง ๆ เข้าไปดำเนินการร่วมกันด้วยความพร้อมเพรียงกัน (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2556)

การประยุกต์ใช้หลักการทรงงาน “ความร่วมมือ” แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบูรณาการระหว่างความรู้ทางวิชาการกับความรู้ท้องถิ่น เมื่อมีความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐ นักวิชาการ และประชาชน ผู้มีประสบการณ์ตรงในพื้นที่ ทำให้โครงการพัฒนามีความเป็นเอกลักษณ์และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ การผสมผสานกันระหว่างความรู้เหล่านี้ ทำให้การพัฒนาเกิดประสิทธิภาพและสามารถปรับใช้ให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ การส่งเสริมความร่วมมือยังมีผลในการสร้างความสามัคคีในสังคม เมื่อประชาชนรู้สึกว่าเขามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลงสังคมของตนเองได้ ทำให้เกิดความผูกพันและรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกัน ความร่วมมือที่แท้จริงจึงเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างสังคมที่เข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งเป็นสิ่งที่พระองค์ทรงมุ่งหวังและพยายามสร้างสรรค์ให้กับประเทศไทย ดังนั้น การประยุกต์ใช้หลักการทรงงานข้อที่ 10 “ความร่วมมือ” จึงไม่ใช่เพียงแค่การทำงานร่วมกันของภาครัฐและประชาชนเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างสังคมที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสมีส่วนร่วม มีสิทธิ์และเสียงในการกำหนดอนาคตของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยและความยั่งยืนที่

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงให้ความสำคัญตลอดรัชสมัยของพระองค์

การเขียนบทความวิชาการเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักการทรงงานข้อที่ 10 : ความร่วมมือ” จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะหลักการนี้เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนและการแก้ปัญหาที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน การทำความเข้าใจและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและความร่วมมือในการพัฒนา จะช่วยให้ผู้ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการหรือดำเนินโครงการต่าง ๆ ตระหนักถึงความสำคัญของการฟังความคิดเห็นของประชาชน การสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน และการสร้างความสามัคคีในสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ดังนั้น หากมีการศึกษาเพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้หลักการทรงงานข้อนี้ ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์สุขส่วนรวม ครอบคลุมทั้งระดับบุคคล ระดับองค์กร ระดับชุมชนหรือสังคมต่อไป

วิเคราะห์แนวคิดและตีความเชิงปรัชญา

หลักการทรงงานข้อที่ 10 “ความร่วมมือ” สามารถวิเคราะห์และตีความเชิงปรัชญาได้หลายประการ โดยเฉพาะในแง่ของปรัชญาการพัฒนาและปรัชญาการปกครอง หลักการนี้สะท้อนถึงแนวคิดที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงยึดถือและปฏิบัติตลอดรัชสมัย ซึ่งเน้นการให้ความสำคัญกับมนุษย์ในฐานะศูนย์กลางของการพัฒนา (Human-Centered Development) และการสร้างสังคมที่ยั่งยืนผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ในแง่ปรัชญาที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนา แนวคิดเรื่อง “ความร่วมมือ” สามารถเชื่อมโยงกับทฤษฎีการพัฒนาแบบองค์รวม (Holistic Development) ซึ่งมองว่าการพัฒนาที่แท้จริงต้องคำนึงถึงทุกมิติของสังคม ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การฟังความคิดเห็นของประชาชนและการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในโครงการพัฒนานั้น เป็นการยอมรับว่าความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและบริบทของพื้นที่ไม่ได้จำกัดเฉพาะในกลุ่มนักวิชาการหรือเจ้าหน้าที่เท่านั้น แต่ประชาชนเองก็มีความรู้ท้องถิ่น (Local Knowledge) ที่สามารถช่วยให้การพัฒนาเป็นไปอย่างเหมาะสมและตรงจุด

“...เป้าหมายในการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” เพื่อปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของคน โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ให้คนมีความสุข โดยต้องคำนึงเรื่องสภาพภูมิศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา เชื้อชาติ และภูมิหลังทางเศรษฐกิจ สังคม แม้ว่าวิธีการพัฒนามีหลากหลาย แต่ที่สำคัญคือ นักพัฒนาจะต้องมีความรัก ความห่วงใย ความรับผิดชอบ และการเคารพในเพื่อนมนุษย์...” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

ในแง่ของปรัชญาการเมือง หลักการทรงงานข้อนี้สะท้อนถึงการยึดมั่นในแนวทางประชาธิปไตย และการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน (Participatory Governance) การที่พระองค์ทรงนำหลักการ “ประชาพิจารณ์” มาใช้ในการบริหารงาน เป็นการสร้างสังคมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิและเสียงในการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาของตนเอง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงใน

การกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจ เป็นการเสริมสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของในโครงการต่าง ๆ และช่วยลดความขัดแย้งระหว่างภาครัฐกับประชาชน ทำให้การพัฒนาเกิดความยั่งยืนมากขึ้น

นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังสามารถตีความในแง่ของปรัชญาสังคมและพุทธปรัชญาเถรวาท ปรัชญาสังคมเน้นถึงความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างบุคคลในสังคม ส่วนพุทธปรัชญาจะสอดคล้องกับหลักมัชฌิมาปฏิปทาซึ่งเน้นการหลีกเลี่ยงความสุดโต่งและการพยายามสร้างความสมดุลในทุกมิติ การฟังความคิดเห็นของประชาชนและการทำงานร่วมกันกับทุกภาคส่วนเป็นการแสดงถึงความพยายามในการหาทางออกที่ดีที่สุดที่ไม่ยึดติดกับทิศทางใดทิศทางหนึ่ง แต่คำนึงถึงความต้องการและบริบทของทุกฝ่ายอย่างสมดุล

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเริ่มเสด็จพระราชดำเนินไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 เป็นต้นมา โดยทรงมีพระราชประสงค์ที่จะทรงทราบถึงฐานะความเป็นอยู่ ปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการของราษฎรเพื่อที่พระองค์จะได้ทรงช่วยเหลือเท่าที่พระองค์จะทรงสามารถกระทำได้ การที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรนั้น ทำให้ทรงได้รับทราบฐานะความเป็นอยู่ ปัญหาและข้อมูลเกี่ยวกับความทุกข์ยากเดือดร้อนจากตัวราษฎรเอง และจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในพื้นที่ รวมทั้งทรงสังเกตการณ์สภาพทางภูมิศาสตร์และสังคมไปพร้อม ๆ กันด้วยซึ่งได้ทรงรวบรวมข้อมูลไว้เป็นแนวทางที่จะพระราชทานแนวพระราชดำริให้ดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539)

การวิเคราะห์เชิงปรัชญานี้แสดงให้เห็นว่า หลักการทรงงาน “ความร่วมมือ” ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ไม่ได้เป็นเพียงหลักการในการปฏิบัติงานเท่านั้น แต่ยังเป็นหลักการที่สะท้อนถึงความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์และสังคม การให้ความสำคัญกับการฟังเสียงของประชาชน และการสร้างความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ เป็นการสร้างสังคมที่ยั่งยืนและเกิดการพัฒนาที่สมดุลในทุกมิติ

ความร่วมมือในหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีลักษณะและแนวทางที่แตกต่างจากทฤษฎีการมีส่วนร่วมของทางตะวันตกอย่างชัดเจนในหลายด้าน ดังนี้

1. ความร่วมมือที่มีพื้นฐานจากความเอื้อเฟื้อและความไว้วางใจ

ในหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ความร่วมมือเน้นความเอื้อเฟื้อและความไว้วางใจระหว่างประชาชนและผู้นำ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรและความผูกพันที่ลึกซึ้ง พระองค์ทรงเข้าไปใกล้ชิดกับประชาชน รับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะโดยตรง ซึ่งส่งผลให้เกิดความร่วมมืออย่างเป็นธรรมชาติและเป็นที่พึ่งพาอาศัยกัน

ในทางตรงกันข้าม แนวคิดการมีส่วนร่วมของทางตะวันตกเน้นกระบวนการที่เป็นระบบ เช่น การจัดประชุมสาธารณะ การลงประชามติ หรือการตั้งกลไกการแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ความร่วมมือในบริบทนี้มักถูกจัดขึ้นโดยระบบและโครงสร้าง

เพื่อประกันความโปร่งใสและความเสมอภาคในการแสดงความคิดเห็น เช่น แนวคิดตัวแบบขั้นบันไดการมีส่วนร่วมของพลเมืองของอาร์นสไตน์ (Shery R. Arnstein, 1969) ที่ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการควบคุม (manipulation) ขั้นการรักษา (therapy) ขั้นการให้ข้อมูล (informing) ขั้นการรับฟังความคิดเห็น (consultation) ขั้นการปรึกษาหารือ (placation) ขั้นการเป็นหุ้นส่วน (partnership) ขั้นมอบหมายอำนาจ (delegated power) และ ขั้นอำนาจพลเมือง (citizen control) แนวคิดตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนของ IAP2 (International Association of Public Participation) ซึ่งแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ขั้น ซึ่งเป็นตามหลักการเดียวกับอาร์นสไตน์ คือ ยิ่งสูงขึ้นยิ่งสะท้อนอำนาจและอิทธิพลของประชาชนในการบริหารหรือตัดสินใจมากขึ้นด้วย ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน
- 2) การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ
- 3) การมีส่วนร่วมในระดับเข้ามามีบทบาท
- 4) การมีส่วนร่วมในระดับรับฟังความคิดเห็น และ
- 5) การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น (อรทัย ก๊กผล, 2552)

2. การมีส่วนร่วมที่เน้นการสร้างควมยั่งยืนในชุมชน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเน้นการสร้างควมยั่งยืนผ่านความร่วมมือ โดยมุ่งให้ประชาชนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเอง ซึ่งทำให้ประชาชนมีความรู้และทักษะที่ช่วยให้พึ่งพาตนเองได้ เป็นการพัฒนาที่ให้ประชาชนมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงชีวิตของตน

แนวคิดการมีส่วนร่วมของทางตะวันตกมักให้ความสำคัญกับการประกันสิทธิและการแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม โดยใช้กระบวนการและกลไกต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงการตัดสินใจของสังคม แต่ไม่ได้เน้นถึงการสร้างควมยั่งยืนในลักษณะที่ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างชัดเจนเท่ากับแนวทางของพระองค์

การมีส่วนร่วมที่เน้นการสร้างควมยั่งยืนในชุมชนนี้ ควรเป็นการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการประสานการทำงานจากทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อความชัดเจนในการกำหนดแผนการดำเนินงานในระยะสั้นและระยะยาวให้เหมาะสมและสอดคล้องกับประเทศไทย ก่อให้เกิดให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนอันจะนำมาสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่งผลให้คนมีความสุขอย่างแท้จริง (พระมหาภราดร แก้วบุตรดี, 2562)

3. แนวทางการพัฒนาเชิงจิตสำนึก

ความร่วมมือในหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นการพัฒนาที่มาจากจิตสำนึกของประชาชน การมีส่วนร่วมนี้ไม่ได้เกิดจากการบังคับหรือข้อกำหนด แต่เป็นการร่วมมือจากความเต็มใจและความเข้าใจร่วมกันว่า การพัฒนาเป็นประโยชน์ต่อชุมชนและประเทศโดยรวม

ส่วนในทางตะวันตก กระบวนการมีส่วนร่วมมักถูกขับเคลื่อนโดยหลักการของกฎหมายและสิทธิทางการเมือง เพื่อให้แน่ใจว่าประชาชนทุกกลุ่มสามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเท่าเทียมและมีเสียงในกระบวนการตัดสินใจ แต่บางครั้งการมีส่วนร่วมอาจไม่ได้เกิดจากจิตสำนึกที่แท้จริงของการร่วมกันพัฒนา

ในการพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ต้องได้รับการปลูกฝังตั้งแต่เด็กจากบุคคลต่าง ๆ เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครองส่วนท้องถิ่น ในหน่วยงานหรือองค์กรและสถาบันศึกษา ซึ่งเด็กและเยาวชนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม จะเป็นการช่วยเหลือและไม่สร้างความเดือดร้อน ความเสียหายให้กับผู้อื่นในลักษณะต่าง ๆ ด้วยจิตสำนึกสาธารณะ (อภิวัฒน์ชัย พุทธจร, 2563)

กล่าวโดยสรุป ความร่วมมือในหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีลักษณะเฉพาะที่เน้นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด ความเอื้อเฟื้อ และการพัฒนาที่เน้นการพึ่งพาตนเองและความยั่งยืน ในขณะที่แนวคิดการมีส่วนร่วมของทางตะวันตก เน้นกระบวนการและกลไกที่เป็นระบบ เพื่อประกันความเสมอภาคและความโปร่งใสในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนทุกคน

แนวคิดความร่วมมือในพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มีพระราชดำรัสถึงความร่วมมือ สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ พระองค์ใช้คำว่า “ความร่วมมือ” แทนคำว่า “การมีส่วนร่วม” ที่นักวิชาการทั่วไปใช้เพื่อสื่อคำในภาษาอังกฤษว่า participation ดังปรากฏอยู่ในพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาและในโอกาสขึ้นปีใหม่ ตั้งแต่พุทธศักราช 2502 เป็นต้นมาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริอย่างแน่วแน่ในการเน้นย้ำให้ทุกคนได้ซาบซึ้งถึงอานุภาพของความร่วมมือของส่วนรวมจะทำให้ประเทศสามารถบรรลุความสำเร็จโดยการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล ซึ่งบริหารงานเพื่อประโยชน์สุขของปวงชน

จากการศึกษาถึงความหมายของความร่วมมือตามที่ปรากฏในพระราชดำรัสแต่ละปีพบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานความหมายและวิธีการสร้างความร่วมมือแตกต่างกันออกไป ในความหมายหนึ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริไว้ว่า “ความร่วมมือ คือ การแสดงออกถึงน้ำใจในการประกอบกิจกรรมเพื่อส่วนรวมในระดับชาติ” เช่น ความร่วมมือของประชาชนในการรับเสด็จและต้อนรับพระอาคันตุกะต่างประเทศที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนและมาเยือนประเทศไทยในวาระต่าง ๆ อย่างเป็นทางการ ดังพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2505 ในวันที่ 31 ธันวาคม พุทธศักราช 2504 ความว่า

“...ต่อมายังได้ให้ความร่วมมือและเป็นกำลังใจแก่เราในการต้อนรับแขกเมืองต่างประเทศ คือ ท่านประธานาธิบดีแห่งอินโดนีเซีย และท่านประธานาธิบดีแห่งอาร์เจนตินา ซึ่งได้มาเยือนประเทศไทยในขอบปี จนเป็นผลให้การต้อนรับได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นทางเพิ่มพูนสัมพันธไมตรีกับมิตรประเทศที่

เกี่ยวข้อง และในวาระวันเกิดของข้าพเจ้าที่ผ่านมาก็ยังพร้อมเพรียงให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษอีกด้วย ความมีแกลใจของท่านทั้งหลายนี้เป็นที่ชื่นชมของข้าพเจ้านัก จึงขอโอกาสขอบใจอีกครั้งหนึ่ง และขอแสดงความหวังด้วยว่า ในการที่สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีและพระราชินี จะเสด็จมาเยือนประเทศไทยในเร็ววันข้างหน้า ท่านทั้งหลายก็จะให้ความร่วมมือร่วมใจช่วยการถวายเป็นการต้อนรับโดยพร้อมเพรียงเช่นกัน เพื่อให้ทรงประจักษ์แจ้งในน้ำใจของประชาชนชาวไทยฝ่ายเจ้าของบ้าน...”

พระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2507 วันที่ 31 ธันวาคม พุทธศักราช 2506 มีความตอนหนึ่งว่า “...ความสำเร็จทั้งนี้ ก็อาศัยท่านทั้งหลายได้ร่วมมือกันต้อนรับโดยพร้อมเพรียง ข้าพเจ้าขอขอบใจไว้ ณ ที่นี้ด้วย...”

นอกเหนือจากความหมายของความร่วมมือที่เป็นการแสดงออกซึ่งกิจกรรมเพื่อส่วนรวมในการสร้างภาพอัตลักษณ์ที่ดีของประเทศ และแสดงถึงน้ำใจอันดีของชนในชาติแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังได้ทรงพระเมตตาพระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับการสร้างความร่วมมือในอีกความหมายหนึ่งว่าเป็นการปฏิบัติตามแผนและโครงการของชาติที่ทางราชการได้จัดทำขึ้น ดังปรากฏในพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2504 เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พุทธศักราช 2503 ตอนหนึ่งว่า

“...ด้วยความร่วมมือร่วมกำลังความคิดจากบรรดาราชการที่เกี่ยวข้อง และผู้ชำนาญการในสาขาต่าง ๆ รัฐบาลได้วางแผนและโครงการ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจ และปรับปรุงการศึกษาของชาติขึ้นใหม่แล้ว ฟังจะเริ่มใช้ปฏิบัติกันในปีพุทธศักราช 2504 นี้ ข้าพเจ้าเห็นว่า แผนและโครงการนี้จะมีประโยชน์ดีสำหรับบ้านเมือง แต่ข้อสำคัญก็อยู่ที่การปฏิบัติตามแผนและโครงการนั้น โดยพร้อมเพรียงกันทุกฝ่ายจึงจะเป็นผลแก่ประเทศชาติได้ หวังว่าท่านทั้งหลายจะให้ความร่วมมือแก่ทางราชการในการนี้ต่อไป...”

พระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2545 วันจันทร์ที่ 31 ธันวาคม พุทธศักราช 2544 มีเนื้อความเรื่อง “ความร่วมมือ” ว่า

“...จะเห็นได้ว่า ประเทศของเรา ต้องประสบกับวิกฤตการณ์ด้านต่าง ๆ ติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายปีแต่ด้วยความรู้เท่าทัน และความร่วมมือร่วมใจของคนไทยทุกคน ที่ช่วยกันประคับประคองแก้ไข บ้านเมืองของเราจึงยังมั่นคงเป็นปึกติอยู่...”

นอกเหนือจากพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ประชาชน ที่แสดงถึงความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นในประเทศแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงพระเมตตาพระราชทานพระราชดำริว่า “ความร่วมมือเป็นสิ่งสำคัญและเป็นบทบาทหน้าที่ของคนทุกคน ดังนั้น ความร่วมมือในการสร้างความสันติสุขถาวรนั้น จะไม่จำกัดอยู่แต่เฉพาะกลุ่มคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มชาติภาษาใดภาษาหนึ่ง แต่จะต้องแผ่ขยายออกไปในระดับนานาชาติประเทศอีกด้วย เพื่อโลกนี้จะได้ประสบสุขกันถ้วนหน้า” พระราชดำริในการดำเนินชีวิตจากความร่วมมือที่พระราชทานแก่ประชาชนชาว

ไทยดังกล่าวนี้ ปรากฏในพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่คณะบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิตฯ วันพฤหัสบดีที่ 23 ธันวาคม พุทธศักราช 2542 ความตอนหนึ่งว่า

“...ผู้ใหญ่น้อย ผู้น้อย ใครต่อใคร เป็นประชาชนคนไทยทั้งนั้น คนไหนที่พูดภาษาไทยไม่ชัดก็เป็นคนไทยทุกคน แต่ก็ต้องร่วมมือกัน เข้าใจกัน...”

ตลอดรัชสมัยแห่งการครองราชย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแนวพระราชดำริในการดำเนินชีวิตให้คงความเป็นคนไทยและความเป็นชาติไทยที่เกิดจากความร่วมมือในรูปแบบต่าง ๆ แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด พร้อมทั้งพระราชทานพระบรมราชาธิบายให้ราษฎรของพระองค์ได้เข้าถึงผลสำเร็จต่าง ๆ ที่พึงบังเกิดขึ้นจากความร่วมมือของคนในชาติและคนทั้งโลก อันจะทำให้สังคมไทยและสังคมโลกได้รับสันติสุข ความร่มเย็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้รับการแก้ไขให้ทุเลาเบาบางลงพาให้ประเทศชาติและสังคมโลกอยู่รอดปลอดภัยเกิดความผาสุกกันถ้วนหน้า ดังปรากฏในพระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ประชาชนในปีต่าง ๆ ดังนี้

พระราชดำรัส พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2505 วันที่ 31 ธันวาคม พุทธศักราช 2504 ความว่า

“...แม้จะมีอุทกภัย อัคคีภัยในท้องที่บางแห่งก่อความเสียหายและความทุกข์ยากขึ้นบ้าง แต่ภัยเหล่านี้ก็ย่อมได้รับการควบคุมให้อยู่ในขอบเขต และบรรเทาลง ถ้าท่านทั้งหลายและเจ้าหน้าที่ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะได้ร่วมแรงร่วมใจกันระมัดระวังกันให้มาก อนึ่ง ทางรัฐบาลก็พยายามดำเนินการเพื่อส่งเสริมความปลอดภัย และความสมบูรณ์พูนสุขของประเทศไทย และลงมือปฏิบัติตามโครงการต่าง ๆ เพื่อการนี้อยู่แล้ว ถ้าท่านทั้งหลายให้ความร่วมมือในการนี้แก่ทางราชการด้วย ก็จะช่วยให้งานเหล่านี้สำเร็จเป็นผลดีแก่ประเทศชาติ...”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย ในโอกาสขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช 2549 วันที่ 31 ธันวาคม พุทธศักราช 2548 ความว่า

“...ผู้ที่ทำประโยชน์เกื้อกูลกัน ก็ควรแสดงไมตรีตอบขอบใจกัน ด้วยความรักความหวังดี ทุกคนทุกฝ่ายจะสามารถร่วมมือร่วมความคิดกันปฏิบัติงานของตนของชาติ ให้ดำเนินก้าวหน้าไปโดยราบรื่นและมั่นคง บรรลุถึงจุดประสงค์ตามที่มุ่งหมาย...” (สำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2551)

ข้อความตัวอย่างบางส่วน จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรที่เกี่ยวข้องกับ “ความร่วมมือ” แสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงให้ความสำคัญกับแนวคิดนี้ในหลายมิติและอย่างต่อเนื่องตลอดรัชสมัย ความร่วมมือถูกใช้แทนคำว่า “การมีส่วนร่วม” โดยมีนัยยะที่กว้างกว่าและลึกซึ้งกว่า เนื่องจากการเน้นการทำงานร่วมกันโดยไม่มี

ความแบ่งแยก ทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ ความร่วมมือที่พระองค์เน้นย้ำจึงเป็นทั้งแนวทางการดำเนินชีวิต การสร้างความสันติสุข และการพัฒนาประเทศที่พึ่งพากันและกันอย่างแท้จริง

เทคนิคการประยุกต์ใช้

การประยุกต์ใช้หลักการทรงงานข้อที่ 10 เรื่องความร่วมมือของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สามารถนำไปปรับใช้ในหลายสาขาและระดับการทำงาน โดยมีเทคนิคการประยุกต์ใช้ดังนี้

1. สร้างช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

การสร้างช่องทางที่ประชาชนสามารถสื่อสารความคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้ง่าย เช่น การจัดตั้งเวทีประชุม เวทีประชาคม หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในโครงการต่าง ๆ

2. การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะ

การจัดฝึกอบรมและกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาทักษะของประชาชน เพื่อให้พวกเขามีความรู้ความสามารถในการมีส่วนร่วมและทำงานร่วมกับหน่วยงานรัฐหรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น การฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการชุมชน การจัดการทรัพยากร หรือการดำเนินโครงการพัฒนาชุมชน เป็นต้น

3. การฟังความคิดเห็นจากประชาชน

การสร้างวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับการฟังความคิดเห็นจากประชาชน โดยผู้นำและผู้บริหารต้องมีการเปิดใจและให้ความสำคัญกับความเห็นของประชาชน เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่ามีค่าและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การทำประชาพิจารณ์ (public hearing) เป็นต้น

4. การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

การสร้างความร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงกลุ่มชุมชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาโครงการ ซึ่งจะช่วยให้สามารถใช้ทรัพยากรและความสามารถของแต่ละฝ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม

การจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น กิจกรรมพัฒนาชุมชน กิจกรรมปลูกป่า หรือกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ ที่ประชาชนสามารถเข้าร่วมและเรียนรู้จากการทำงานร่วมกัน

6. การประเมินและติดตามผลการทำงาน

การประเมินผลการดำเนินโครงการร่วมกับประชาชน เพื่อให้สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและปรับปรุงการทำงานในอนาคต โดยการเก็บข้อมูลและความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

7. การสร้างจิตสำนึกและความรู้สึกเป็นเจ้าของ

การส่งเสริมให้ประชาชนรู้สึกว่าการดำเนินงานนั้นเป็นของพวกเขา โดยการสร้างโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการ ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและมุ่งมั่นในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

การนำหลักการความร่วมมือไปประยุกต์ใช้ในลักษณะนี้จะช่วยสร้างความเข้มแข็งในชุมชนและทำให้การพัฒนาเกิดขึ้นอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความร่วมมือคืออะไร

เมื่อความร่วมมือเกิดขึ้นแล้วย่อมส่งผลดีหลายด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ความร่วมมือช่วยสร้างความเข้มแข็งในชุมชนและองค์กร ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยสามารถใช้ทรัพยากรและความสามารถของทุกฝ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

ความร่วมมือช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เนื่องจากการรวมกันของความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จากหลายฝ่าย สามารถนำไปสู่การค้นหานวัตกรรมและการแก้ปัญหาที่ดีกว่าและลดเวลาในการทำงาน

3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วม

การร่วมมือกันจะส่งเสริมให้ประชาชนรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งจะช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบและความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของโครงการ

4. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

ความร่วมมือช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ชุมชน รัฐบาล องค์กรต่าง ๆ และภาคเอกชน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การแก้ปัญหาที่ตรงจุด

เมื่อมีความร่วมมือ การรับฟังความคิดเห็นจากหลายฝ่ายจะช่วยให้สามารถเข้าใจปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินโครงการต่าง ๆ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

6. การพัฒนาทักษะและความรู้

ความร่วมมือทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทักษะและความรู้ระหว่างผู้ร่วมงาน ทำให้ทุกฝ่ายสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองในกระบวนการทำงาน

7. การสร้างนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์

การทำงานร่วมกันจากหลากหลายมุมมองสามารถสร้างแนวคิดใหม่และนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้โครงการมีความหลากหลายและเข้ากับบริบทของชุมชนได้ดียิ่งขึ้น

8. การเสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชน

ความร่วมมือช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชน ส่งผลให้ชุมชนมีความสามารถในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง

ด้วยเหตุนี้ ความร่วมมือจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและองค์กรอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ “ความสำคัญของความร่วมมือในหลักการทรงงาน” ซึ่งประกอบด้วย 1) ความร่วมมือเป็นรากฐานสำคัญของความสำเร็จ 2) ความร่วมมือสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชน 3) ความร่วมมือเป็นองค์ประกอบของความรู้เท่าทันและการปรับตัว 4) ความร่วมมือสร้างสันติสุขและความยั่งยืนในระดับโลก 5) ความร่วมมือส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของชาติ

ความสำคัญของความร่วมมือในหลักการทรงงาน

แผนภาพที่ 1 : ความสำคัญของความร่วมมือในหลักการทรงงาน

จากแผนภาพที่ 1 อธิบายได้ว่า องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการประยุกต์ใช้หลักการทรงงานข้อที่ 10 : ความร่วมมือ ได้แก่ ความสำคัญของความร่วมมือในหลักการทรงงาน สามารถอธิบายได้ดังนี้

1) ความร่วมมือเป็นรากฐานสำคัญของความสำเร็จ การทำงานร่วมกันระหว่างประชาชน หน่วยงานราชการ และภาคส่วนต่าง ๆ จะนำไปสู่ความสำเร็จของโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงการที่มีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ การร่วมมือทำให้ทุกฝ่ายสามารถแบ่งปันทรัพยากร ความรู้ และประสบการณ์ ซึ่งทำให้การแก้ปัญหาและการบรรลุเป้าหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2) ความร่วมมือเป็นองค์ประกอบของความรู้เท่าทันและการปรับตัว การร่วมมือทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และการปรึกษาหารือ ซึ่งทำให้ทุกฝ่ายสามารถตัดสินใจได้อย่างชาญฉลาด และเท่าทันสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้ ความร่วมมือยังช่วยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับตัวและพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

3) ความร่วมมือสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชน ความร่วมมือไม่เพียงแต่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ แต่ยังเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งของสังคมและชุมชน การร่วมมือกันในการ

ทำงานและการช่วยเหลือกันระหว่างชุมชนต่าง ๆ จะสร้างความเป็นหนึ่งเดียวและความสามัคคี ทำให้สังคมมีความมั่นคงและสามารถเผชิญกับความท้าทายได้ดียิ่งขึ้น

5) ความร่วมมือส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของชาติ การแสดงความร่วมมือในการต้อนรับผู้มาเยือนจากต่างประเทศ เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและความเชื่อมั่นให้กับประเทศไทยในสายตาของนานาชาติ ความร่วมมือในลักษณะนี้ส่งผลให้สัมพันธภาพระหว่างประเทศมีความเข้มแข็งและยั่งยืน

4) ความร่วมมือสร้างสันติสุขและความยั่งยืนในระดับโลก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เน้นย้ำถึงความร่วมมือที่ไม่จำกัดอยู่เพียงในระดับชาติ แต่ควรแผ่ขยายไปถึงระดับนานาชาติ เพื่อให้เกิดสันติสุขและความมั่นคงร่วมกันในระดับสากล การร่วมมือระหว่างประเทศจะช่วยให้การแก้ไขปัญหาที่เป็นภัยคุกคามทั้งหลาย เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ

องค์ความรู้เหล่านี้ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของความร่วมมือที่เป็นทั้งปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ การเสริมสร้างสันติสุขในสังคม การปรับตัวต่อความท้าทายต่าง ๆ และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในระดับนานาชาติ

บทสรุป

กล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักการทรงงานข้อที่ 10 : ความร่วมมือ เป็นแนวทางที่ช่วยสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้น การสร้างความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและดำเนินการโครงการ ซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าใจปัญหาและความต้องการของชุมชนได้อย่างถูกต้องและตรงจุด การใช้หลักการประชาพิจารณ์ในการบริหารงาน ช่วยให้เกิดความโปร่งใสและส่งเสริมความเชื่อมั่นของประชาชนในการดำเนินงานของโครงการ ความร่วมมือระหว่างองค์กร ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ เป็นการสร้างเครือข่ายที่ช่วยเสริมสร้างพลังในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาในสังคม ผู้นำมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยการเปิดรับความคิดเห็นและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ส่วนการประเมินผลร่วมกันช่วยให้สามารถปรับปรุงโครงการตามความเห็นและผลตอบรับจากผู้มีส่วนร่วม ทำให้โครงการสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความร่วมมือช่วยให้สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยการแบ่งปันทรัพยากรและข้อมูลระหว่างกัน นอกจากนี้ ความร่วมมือช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

บรรณานุกรม

- พระมหาภารดาทร แก้วบุตรดี. (2562). การมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. *บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, 7(2), 265-274.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2539). พระมหากษัตริย์ผู้นำการพัฒนาประเทศไทย. *วารสารเศรษฐกิจและสังคม*, 33(พิเศษ), 96-107.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *พระมหากษัตริย์นักพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขสู่ปวงประชา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.). (2559). *หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : สำนักงาน กปร.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2556). *ตามรอยพระยุคลบาท ครูแห่งแผ่นดิน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2559). *แนวพระราชดำริ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” นำประโยชน์สุขสู่ประชาชน*. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- อภิวัดชัย พุทธจร. (2563). แนวทางการสร้างจิตสำนึกสาธารณะในการพัฒนาชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย. *วารสารปัญญาปณิธาน*, 5(2), 109-122.
- อรทัย ก๊กผล, ดร. (2552). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน สำหรับนักบริหารท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- Arnstein, Sherry, R. (1969). A Ladder Of Citizen Participation, *Journal of the American Planning Association*, 35(4), 216-224.